

AZ IDŐ KARTOGRÁFIAI ÉRTELMEZÉSE (2 RÉSZBEN)

Török Zsolt Győző, egyetemi docens - Zentai László, egyetemi tanár

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Informatikai Kar,
Térképtudományi és Geoinformatikai Intézet

EÖTVÖS LORÁND
UNIVERSITY | BUDAPEST

TERKÉPÉSZETI TUDOMÁNYOS NAP
DECEMBER 10., 2021

EÖTVÖS LORÁND
UNIVERSITY | BUDAPEST

AZ IDŐ KARTOGRÁFIAI ÉRTELMEZÉSE I. RÉSZ

Török Zsolt Győző,
Térképtudományi és Geoinformatikai Intézet
zoltorok@map.elte.hu

Térképeszeti Tudományos Nap
December 10., 2021

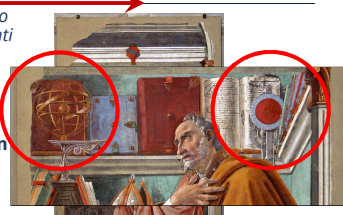
MI AZ IDŐ?

„Quid est ergo tempus? Si nemo ex me quaerat, scio; si quaerenti explicare velim, nescio.”

Marcus Aurelius Agustinus

- **Mi tehát az idő? Ha senki sem kérdezi, tudom; ha kérdik tőlem, s meg akarom magyarázni, nem tudom.**

Szent Ágoston

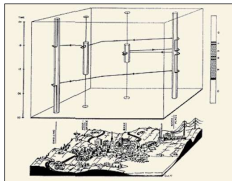

Botticelli: Szent Ágoston dolgozószobájában (1480, Firenze)

EÖTVÖS LORÁND
UNIVERSITY | BUDAPEST

TERKÉPÉSZETI TUDOMÁNYOS NAP
DECEMBER 10., 2021

KARTOGRÁFIAI TÉRIDŐ

Téridő rostok: változás/mozgás/ változás és mozgás

t: Világidő   Viszonyítási idő   Megjelenítési idő

Időföldrajz – Torsten Hägerstrand (kb.1970)

Kartográfiai terek: „a tér–idő rostok egyidejűségi szintjeinek kartográfiai visszatükrözései”
Pápay Gyula: Néhány megjegyzés a kartográfiai „tér” fogalmához, 1980

EÖTVÖS LORÁND
UNIVERSITY | BUDAPEST

TERKÉPÉSZETI TUDOMÁNYOS NAP
DECEMBER 10., 2021

TÉR ÉS IDŐ: KOGNITÍV TÉRKÉP

- Kognitív térkép – agyi „GPS”
- Epizodikus emlékezet: tér + idő

Mentális időutazás

Vissza a jövőbe (1985)

Massassi-Lindi karavánút - útvonal ábrázolása (Welu, 1908)
Kognitív eszköz - történetmesélés – narratív térképészet

EÖTVÖS LORÁND
UNIVERSITY | BUDAPEST

TERKÉPÉSZETI TUDOMÁNYOS NAP
DECEMBER 10., 2021

AZ IDŐ ÁBRÁZOLÁSA: KRONOLÓGIA

LINEAR TIME

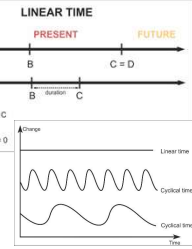
PAST   PRESENT   FUTURE

A   B   C = D

duration: B - C

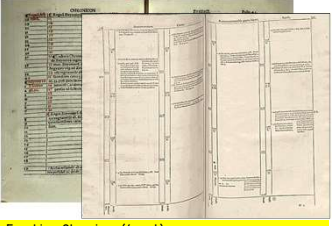
simultaneity: C - D = 0

Change

Linear time

Cyclical time

Eusebius: Chronicon (4. szd.)
Mercator: Chronologia (1569)

EÖTVÖS LORÁND
UNIVERSITY | BUDAPEST

TERKÉPÉSZETI TUDOMÁNYOS NAP
DECEMBER 10., 2021

TÉRKÉP ÉS IDŐ

Agnese: világtérkép/ Magellán

Zenoi: Magyarországi hadszíntér, 1567

Ebstorfi világtérkép, kb.1280

SOTYÓSI LORÁND
UNIVERSITÁSI EGYETEM

TÉRKÉPÉSZETI TUDOMÁNYOS NAP
DECEMBER 10., 2021

A FELVILÁGOSODÁS TÉRKÉPÉSZETE

Passaútszelek térképe, Halley, 1686

Carte figurative, Minard, 1869

SOTYÓSI LORÁND
UNIVERSITÁSI EGYETEM

TÉRKÉPÉSZETI TUDOMÁNYOS NAP
DECEMBER 10., 2021

IDŐVONAL/ TIMELINE (PRIESTLEY, 1765)

A Specimen of a Chart of History

A New Chart of History, Priestley 1769
- Thomas Jeffreys, 1753

SOTYÓSI LORÁND
UNIVERSITÁSI EGYETEM

TÉRKÉPÉSZETI TUDOMÁNYOS NAP
DECEMBER 10., 2021

TÉR ÉS IDŐ: TÖRTÉNELEM

- Hagelgans, *Atlas historicus*, 1718
- Martignoni, *Spiegazione della carta istorica*, 1721

SOTYÓSI LORÁND
UNIVERSITÁSI EGYETEM

TÉRKÉPÉSZETI TUDOMÁNYOS NAP
DECEMBER 10., 2021

A TÉRKÉPÉSZET TÖRTÉNETE

Erwin Raisz, 1948

Klinghammer István: A kartográfia kialakulása napjainkig (Tudománytörténeti áttekintés a kezdetektől a digitális tematikus térképek szerkesztéséig). ELTE – MTA, Budapest, 99 p., 41 p. függelék, 1 táblázat, 9 ábra (akadémiai doktori értekezés 1992).

SOTYÓSI LORÁND
UNIVERSITÁSI EGYETEM

TÉRKÉPÉSZETI TUDOMÁNYOS NAP
DECEMBER 10., 2021